

Implementácia zelenej ekonomiky v LH SR

Iveta Hajdúchová

Cieľ prednášky

- Poukázanie na históriu vzniku a implementáciu princípov a ukazovateľov TUR a zelenej ekonomiky v odvetví a podnikoch lesného hospodárstva (LH).
- Predstavenie indikátorov zeleného rastu pre podniky a LH SR na základe ktorých bude možné sledovať environmentálnu a zdrojovú produktivitu, environmentálnu kvalitu života a ekonomický rast.

Prehľad vývoja prístupov k meraniu výkonnosti

Začiatok 20. storočia	Polovica 20. storočia	Koniec 20. storočia	Súčasnosť
ROA, ROE, ROI, ROS	EVA, MVA	BSC	
		ABC	
Pyramidálne a maticové sústavy ukazovateľov	Modifikácie EVA (REVA, AEVA, INEVA)	EFQM Excellence Model	Zelená ekonomika
Pomerové ukazovatele efektívnosti a náročnosti	Metódy zohľadňujúce časovú hodnotu peňazí	DEA analýza	Spoločensky zodpovedné podnikanie

Trvalo udržateľný rozvoj

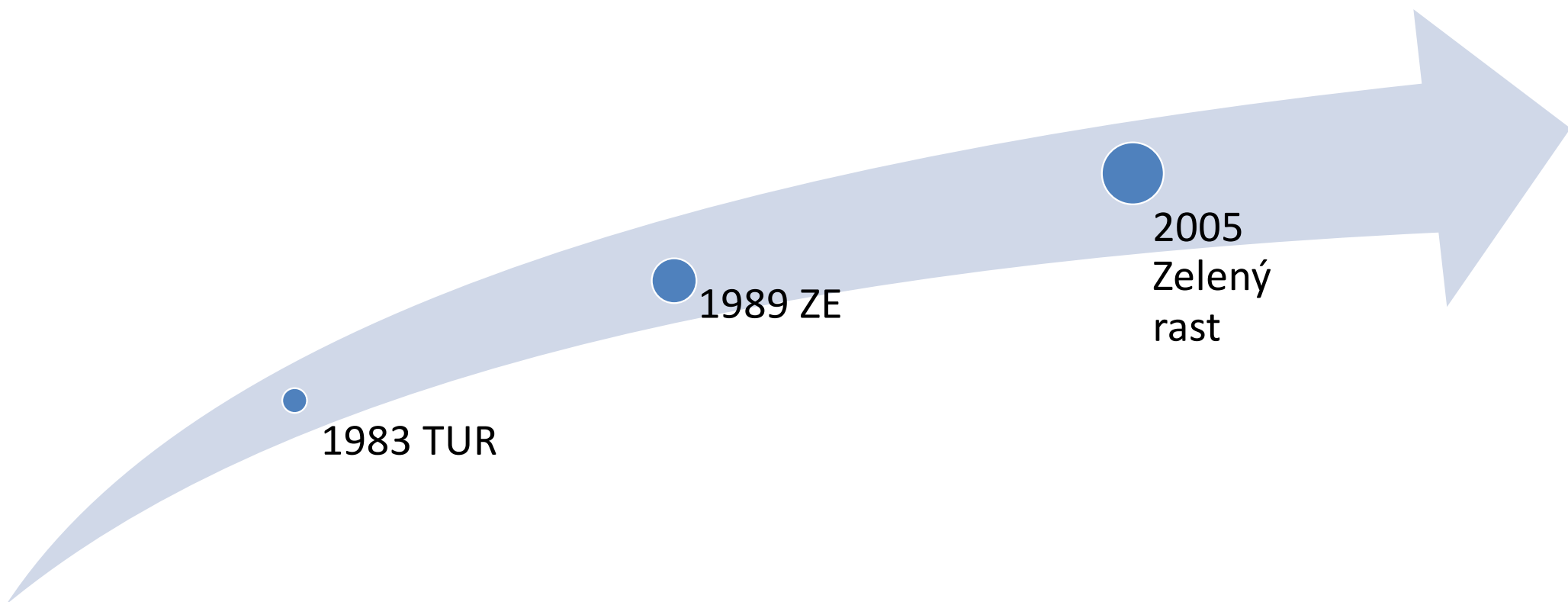
- **Historické hľadisko:** z publikácie: Grober (1999) vyplýva, že ako prvý formuloval pojem „nachhaltende Nutzung“ - „udržateľné využívanie - používanie“ Hans Carl von Carlowitz, ktorý žil v rokoch 1645 – 1714 a v svojom spise z roku 1713 „*Sylvicultura oeconomica ...*“ prvýkrát formuloval termín udržateľného používania v rámci myšlienky udržateľného využívania lesa – „... *malo by sa ťažiť len toľko dreva, koľko by sa dalo znovu získať prostredníctvom plánovaných projektov zalesňovania.*“
- **Súčasnosť:** V roku 1987 Komisia OSN v nadväznosti na Konferenciu OSN v Štokholme 1972 a Valné zhromaždenie OSN v roku 1983 publikovala správu - Naša spoločná budúcnosť, ktorá prvýkrát definuje pojem trvalo udržateľný rozvoj (TUR). Na Slovensku to bol **Zákon č. 17/1992 Z. z. o životnom prostredí (§ 6)**, ktorý definuje trvalo udržateľný rozvoj ako rozvoj, ktorý súčasným i budúcim generáciám zachováva možnosť uspokojovať ich základné životné potreby a pritom neznižuje rozmanitosť prírody a zachováva prirodzené funkcie ekosystémov. **Národná stratégia trvalo udržateľného rozvoja SR schválená uznesením vlády SR č. 978/2001** chápe TUR ako „cielený, dlhodobý (priebežný), komplexný a synergický proces, ktorý kvalitne uspokojuje biologické, materiálne, duchovné a sociálne potreby a záujmy ľudí, pričom eliminuje alebo výrazne obmedzuje zásahy ohrozujúce, poškodzujúce alebo ničiacie podmienky a formy života, nezaťažuje krajinu nad únosnú mieru, rozumne využíva jej zdroje a chráni kultúrne a prírodné dedičstvo.“

Zelená ekonomika a zelený rast

- Nový zelený údel a zelená ekonomika s konceptom zeleného rastu sa prvýkrát použila v roku 1989 v publikácii Blueprint for a Green Economy (Pearce, Markandya, & Barbier, 1989) a od roku 2008 sa prezentujú ako cesta k riešeniu globálnych problémov súčasnosti - ekonomickej recesie, klimatických zmien a problémov svetovej chudoby, v súlade s princípmi udržateľného rozvoja.
- Zelený rast a zelená ekonomika nemajú nahradiť stratégiu trvalo udržateľného rozvoja. Tvoria podmnožinu a nástroj na dosiahnutie jej cieľov.
- Zelená ekonomika bola ako prvá sformulovaná Programom OSN pre životné prostredie United Nations Environment Programme (UNEP) a pochádza z Európy. Zelený rast bol sformulovaný Organizáciou pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD - Organisation for Economic Cooperation and Development) a pochádza z Ázie a Tichomoria (Soul 2005).
- Zelený rast, podľa OECD, je cesta podpory ekonomického rastu a rozvoja a ochrana prírodných zdrojov, aby sa mohli využívať prostriedky a environmentálne služby. Podporovať sa musia investície a inovácie.
- [Moderné a Úspešné Slovensko \(mfsr.sk\)](http://mfsr.sk)

TECHNICAL UNIVERSITY IN ZVOLEN
FACULTY OF FORESTRY
Department of Economics and Management of Forestry

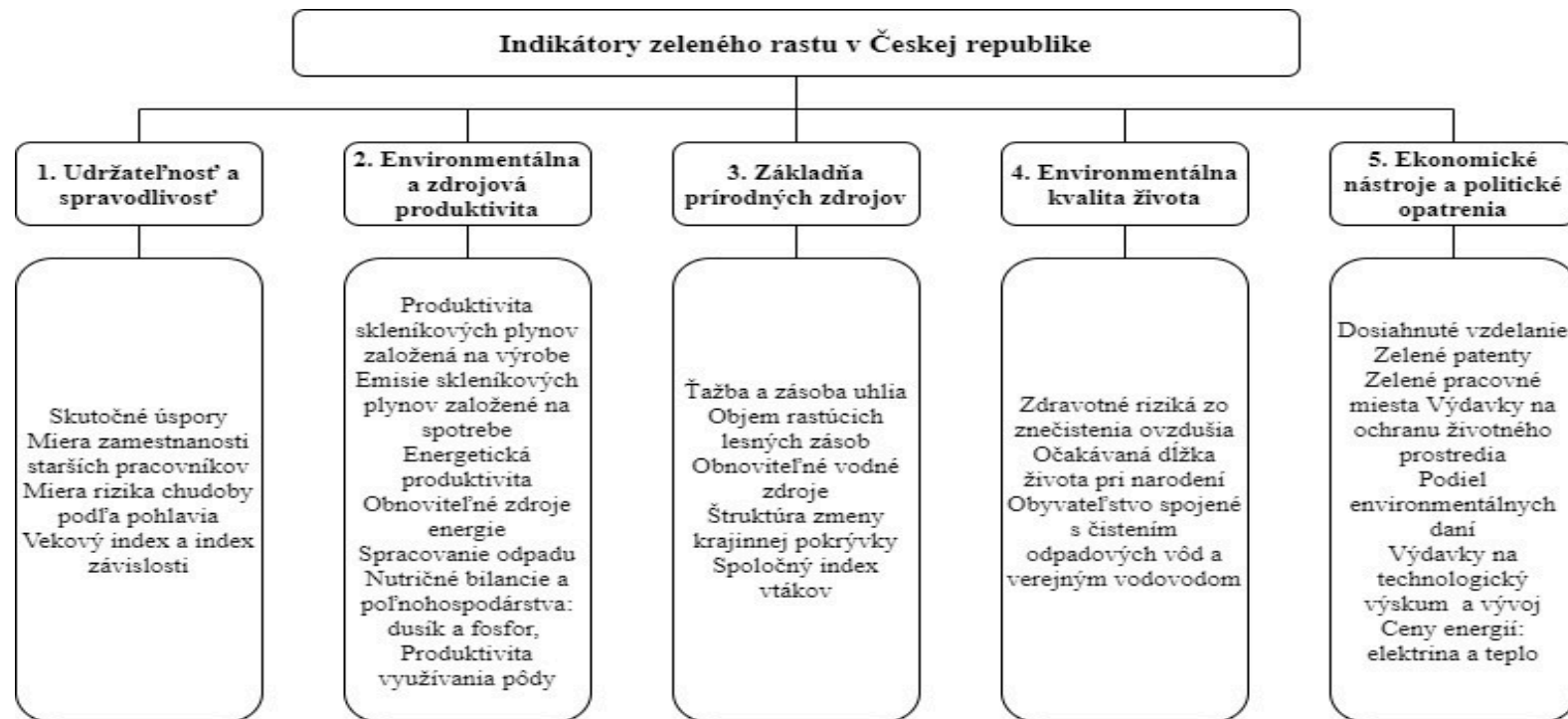

INDIKÁTORY ZELENEJ EKONOMIKY PODĽA EFI

Kritéria/Indikátory	Lesné hospodárstvo SR
Zabezpečenie potravinovej bezpečnosti	úloha lesov v manažmente zásobovania vodou pre poľnohospodárstvo a rybolov s cieľom zabezpečiť udržateľnú výrobu potravín
	jedlé nedrevné lesné produkty
	kŕmenie hospodárskych zvierat
Udržateľné riadenie prírodných zdrojov	použitie existujúcich kritérií TUR
	ekosystémové služby lesa
	nelegálna ťažba dreva
	zelená infraštruktúra
Zníženie závislosti od neobnoviteľných zdrojov	obnoviteľné zdroje a nahradenie fosílnych palív
	efektívne využívanie zdrojov
	dostupnosť biomasy
	energetická bezpečnosť
Zmierňovanie zmeny klímy a prispôsobenie sa jej	efektívne využívanie zdrojov
	účinky zmeny a podnebia
	odolnosť a riziko
Zvyšovanie konkurencieschopnosti a vytváranie pracovných miest	zelené pracovné miesta
	lesná pracovná sila
	inovácie a začínajúce podniky

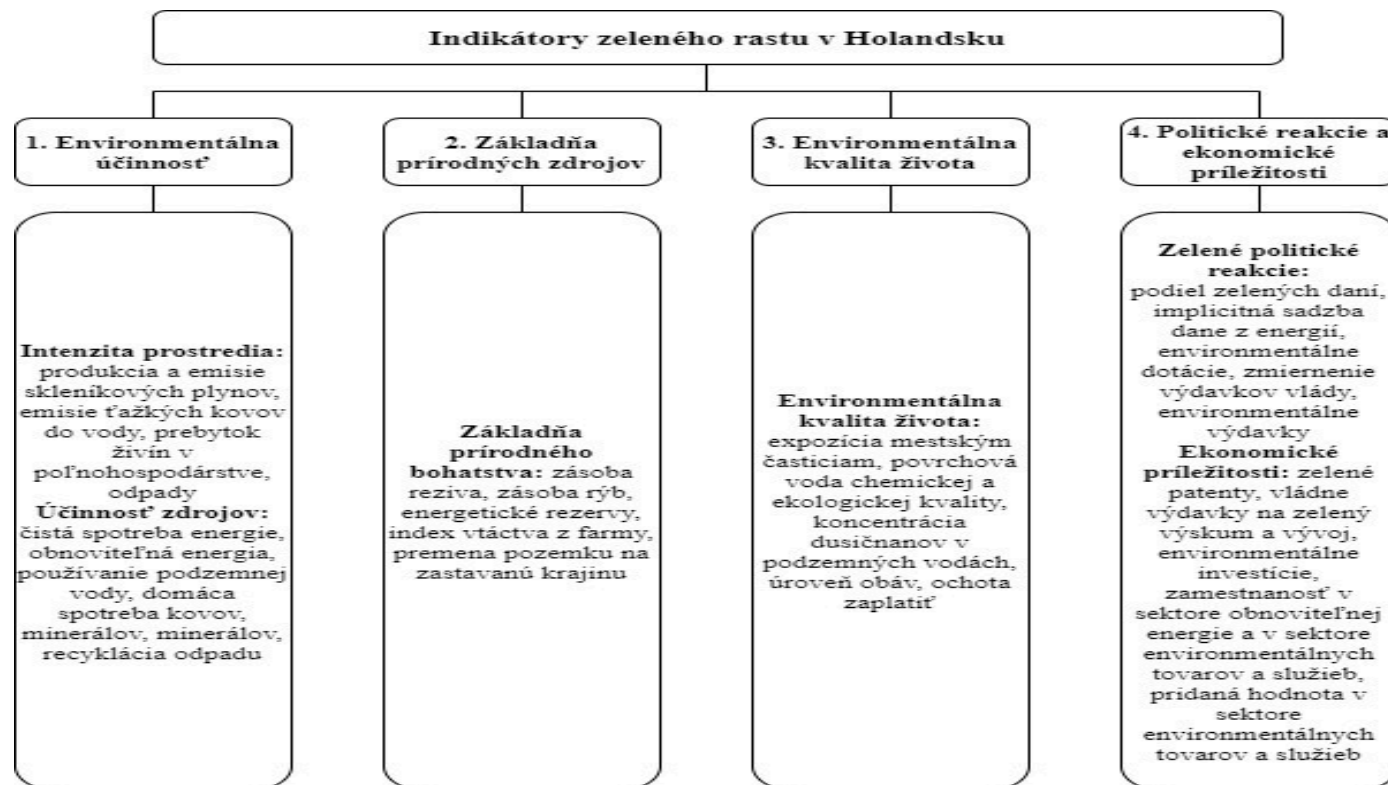
Indikátory zeleného rastu v ČR

Zdroj: vlastné spracovanie podľa Czech Statistical Office

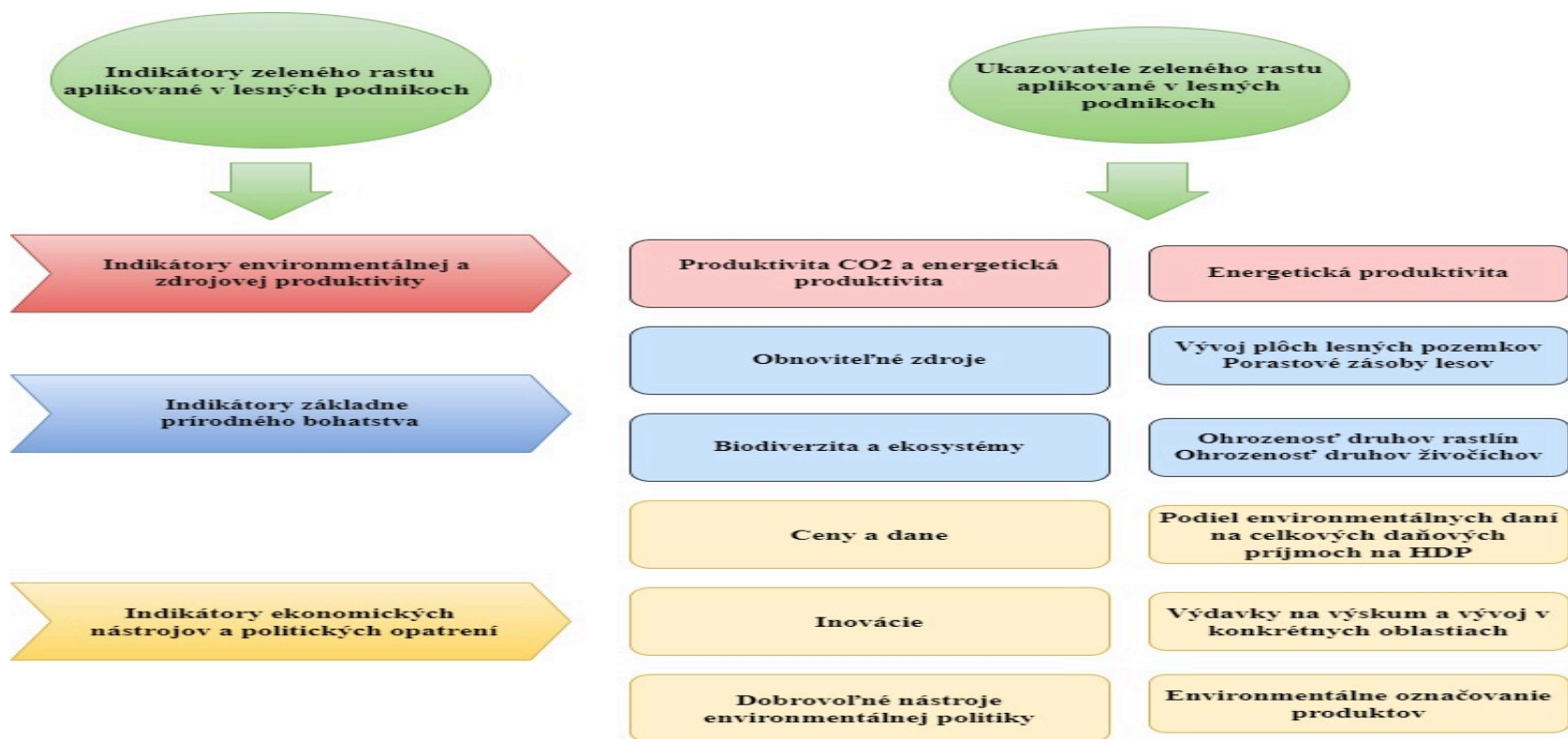

Indikátory zeleného rastu: Holandsko, Poľsko, Ukrajina, SR

Zdroj: vlastné spracovanie podľa (SCHENAU ET AL. 2012)

Indikátory zeleného rastu v podnikoch LH SR

Zdroj: vlastné spracovanie na základe výsledkov dotazníkového prieskumu

Indikátory environmentálnej a zdrojovej produktivity

- Zníženie strát pri využívaní energií o 42%
- Uplatňovanie princípov trvalej udržateľnosti pri 88% respondentov.
- 67% respondentov nemá interné normy starostlivosti o zamestnancov.
- Príspevok na budovanie rekreačných služieb lesa tvorí 0 až 5% nákladov

Indikátory základne prírodného bohatstva

- Chránené územie sa vyskytuje u 61% respondentov, rovnako aj chránené druhy rastlín.
- 79% respondentov odpovedalo, že na ich území je výskyt chránených živočíchov.
- Škodlivé činitele: vietor a ostatné abiotické činitele, podkôrny a drevokazný hmyz.
- Porastová zásoba ihličnatých lesov 0-150 m³, listnatých 151-500 m³. Najväčšie zastúpenie má buk lesný a smrek obyčajný.
- Veková štruktúra 10 a viac rokov.

Indikátory ekonomických nástrojov a politických opatrení

- 59% implementuje nové technológie do výroby,
- 67% podnikov nevyužíva certifikačné normy,
- 83% nevyužíva environmentálne označenie produktov,
- 96% nevyužíva systém environmentálneho inžinierstva (EMS),
- 99% nevyužíva systém environmentálneho manažmentu a auditu,
- 92% nie je držiteľom ISO noriem pre environment.

Záver

Z výsledkov dotazníkového prieskumu indikátorov zelenej ekonomiky vyplýva:

- že podniky plnia indikátory v oblasti environmentálnej a zdrojovej produktivity a v oblasti základne prírodného bohatstva,
- rezervy sú v oblasti ekonomických nástrojov a politických opatrení.

Príležitosti pre lesné podniky v oblasti zelenej ekonomiky

Vzhľadom na dodržiavanie princípov TUR majú podniky dobrú východiskovú pozíciu pre ich príspevok:

- k zachovaniu biodiverzity,
- k dekarbonizácii Slovenska udržateľným objemom produkcie obnoviteľných zdrojov pre nadväzujúce odvetvia: DSP, energetiku a stavebný priemysel,
- k intenzívnejšiemu využívaniu ekosystémových služieb lesa (produkcia a ochrana vody, podpora turizmu a regiónov).

Riziká

- Globálne ekonomické prostredie ovplyvňuje: dopyt a ponuku a tým aj priemerné speňaženie dreva a ostatných výrobkov, čo vedie k zmene objemu peňažných tokov a možnosť tvorby vlastných zdrojov financovania.
- Klimatická zmena vplýva na: produkčné možnosti, drevinové zloženie a vekovú štruktúru porastov, čo má za následok zmenu efektívnosti hospodárenia na lesnej pôde.
- Externé vplyvy fiškálnej, monetárnej a zahraničnoobchodnej politiky štátu.
- Zmena majetkovej a kapitálovej štruktúry a investičnej schopnosti podnikov, čo bude znamenať ohrozenie realizácie opatrení na uplatňovanie princípov zelenej ekonomiky, zeleného rastu a tým aj trvalo udržateľného rozvoja LH.

Odporúčania

Implementácia indikátorov zeleného rastu v podnikoch LH, aby bolo možné sledovať:

- vývoj majetkovej a kapitálovej štruktúry lesných podnikov a ich schopnosť investovania do projektov zeleného rastu,
- vývoj LH podľa rôznych kombinácií druhov rizík,
- prínos LH v oblasti environmentálnej a zdrojovej produktivity, základne prírodného bohatstva a ekonomických nástrojov a politických opatrení,
- vplyv motivácie malých a stredných podnikov na zavádzanie noriem kvality ochrany životného prostredia.

Ďakujem za pozornosť!

hajduchova@is.tuzvo.sk

